

PREDLOG AKTIVNOSTI SLOVENSКИH OBČIN MED EVROPSKIM TEDNOM MOBILNOSTI 2014

POBUDA MINISTRSTVA ZA INFRASTRUKTURO IN PROSTOR

NAŠE ULICE, NAŠE ODLOČITVE je slogan, ki povzema osrednjo temo Evropskega tedna mobilnosti (ETM) 2014. Spodbuditi nas želi, da sami oblikujemo takšna mesta, v kakršnih si želimo živeti, in jih preuredimo tako, da na prvem mestu ne bodo avtomobili, temveč ljudje. Že desetletja namreč naša mesta preoblikujemo, da bi bila čimbolj primerna za uporabo avtomobilov, praviloma na račun drugih potovalnih načinov in drugačne rabe uličnega prostora. Zato so naša mesta in ulice z leti postala vse

manj prijetna za druženje, vse manj varna in vse manj zdrava. Pred načrtovalce in upravljavce mest se postavlja pomemben izziv, kako preseči tak razvoj.

Ministrstvo za infrastrukturo in prostor (MzIP) kot nacionalni koordinator ETM želi spodbuditi občine, da se v letošnjem ETM soočite s tem izzivom in prispevate k večji kakovosti bivanja svojih prebivalcev. Predlagamo naslednje aktivnosti v okviru ETM 2014:

1.

javna razprava o drugačni rabi izbranih prometnih površin v občini,

2.

preizkus možnih preureditev prometnih površin med ETM 2014,

3.

odprtje in promocija preurejenih površin med ETM 2014.

Možnosti preoblikovanja prometnih površin je veliko, od popolne zapore za motoriziran promet do rešitev, ki enakovredno poskrbijo za vse uporabnike. Primeri uveljavljenih režimov, ki jih poznamo tudi v Sloveniji, so:

- **skupna prometna površina** (ang. shared space), kjer so odstranjeni vsi uveljavljeni elementi prometne ureditve kot so znaki, označbe, pločniki itd.,
- **okoljska cona**, kjer je omejen dostop določeni vrsti motornih vozil, ki ne izpolnjujejo sodobnih okoljskih standardov,
- **območje omejene hitrosti**, kjer je zaradi gostote ali drugih značilnosti prometa pešcev ali kolesarjev in njihove varnosti omejitev hitrosti na 30 ali manj km/h,
- **območje umirjenega prometa**, kjer imajo pešci prednost pred drugimi udeleženci cestnega prometa, hitrosti pa so omejene na 10 km/h,
- **območje za pešce**, kjer je promet za motorni promet prepovedan, možen pa je dostop za stanovalce in dostavo v določenih urah dneva ter intervencijo.

Vsaka sodelujoča občina naj izvede vsaj eno izmed navedenih aktivnosti. Ker pa se njihove vsebine prepletajo, je smiselna njihova kombinacija. Pri razpravi in načrtih se ne ustavite pri ETM 2014, temveč načrtujte dolgoročno in premislite, kako postopoma doseči zeleno stanje.

O svojih aktivnostih, dosežkih in načrtih nam poročajte v anketi o ETM 2014, ki jo bomo že tradicionalno izvedli konec septembra letos. Poskrbeli bomo, da bodo tudi drugi slišali o vaših dosežkih, najaktivnejšo občino leta 2014 pa bomo povabili, da se udeleži letnega srečanja koordinatorjev ETM v Bruslju spomladi 2015.

1. JAVNA RAZPRAVA O DRUGAČNI RABI IZBRANIH PROMETNIH POVRŠIN V OBČINI

V občinah, kjer drugačna raba izbranih prometnih površin še ni bila tema javne razprave, je slednja prvi korak v smeri novih kakovostnih ureditev. Ker gre za novost v načrtovanju prometa in prostora, je razpravo potrebno podpreti z izobraževalnimi in ozaveščevalnimi aktivnostmi, s katerimi se odločevalce in prebivalce seznani s slabostmi dosedanjega načrtovanja in potencialih drugačnih rešitev. Javno razpravo lahko izvedete z naslednjimi aktivnostmi:

- povabite predstavnike civilne družbe, strokovnih organizacij, četrtnih skupnosti ali nevladnih organizacij k oddaji predlogov preureditev izbranih prometnih površin (**primer**);
- organizirajte dogodek, kot je delavnica, javna razprava ali ulična zabava, na kateri poskrbite tako za ozaveščevalni del kot za razpravo o možnostih uvedbe novih rešitev v vaši občini (**primer**);

- povabite strokovnjaka ali predstavnika drugega mesta, da vam s predstavitvijo dobrih praks in izkušenj od drugod pomaga pri ozaveščanju (**primer**);
- organizirajte Urbani sprehod – gre za učinkovit način iskanja možnosti izboljšav (**primer**).

Pri katerikoli izmed izpeljanih aktivnosti zagotovite sodelovanje predstavnikov mesta, stroke ter medijev. Povzemite razpravo in predloge v seznamu ulic ali trgov s potencialom za preureditev, ki naj vključuje nabor prioriteten lokacij in predlog časovnice preurejanj. Pošljite predlog pristojnemu oddelku v obravnavo in po možnosti v občinski svet v potrditev. Ne pozabite na promocijo in informiranje – obveščajte lokalno in širšo javnost o uspehih vaših aktivnosti in načrtih preureditev ter o uspešnosti dobrih domačih in tujih praks, ves čas aktivno sodelujte z mediji.

2. PREIZKUS MOŽNIH PREUREDITEV PROMETNIH POVRŠIN MED ETM 2014

Za tiste občine, kjer so razmere dozorele za prve preureditve prometnih površin, pa tudi tiste, kjer bi radi že izvedene preureditve širili, ponuja ETM pravi okvir za preizkus delovanja novih rešitev ter odziva uporabnikov in javnosti nanje. Obstajajo številni načini preizkušanj, ki pa so odvisni od značaja ukrepa in območja preurejanja, ambicioznosti občine in njene prometne politike. Prednost testnih rešitev je, da so lahko poceni oziroma lahko prihranijo denar pri kasnejši investiciji, omogočajo merjenje učinkov ter odziva javnosti nanje. Njihova slaba stran je, da v primeru prekratkega trajanja ne omogočijo prilagoditve navad uporabnikov in lahko izzovejo pretirane negativne odzive. Zato sta ustrezno načrtovanje in dolžina preizkusne ureditve zelo pomembna, pri tem pa lahko uporabimo izkušnje mest, ki so že šla skozi testno fazo s podobnimi ukrepi. Pri preizkusu upoštevajte naslednja priporočila:

- že v zgodnji fazi načrtovanja vključite zainteresirano javnost in prebivalce obravnavanega območja. Redno jih obveščajte. S tem lahko okrepite podporo ukrepu in zmanjšate težave pri njegovi izvedbi (**primer**);

- ocenite potencialne zaplete pri izvajanju ukrepa ter možne načine njihovega preseganja – izkoristite ETM za preizkus slednjih;
- bodite inovativni in poiščite poceni način simulacije bodoče ureditve;
- na preurejeni površini organizirajte dogodek, na katerem poskrbite za razpravo o končni podobi preureditve;
- dobro se pripravite in skrbno izvedite spremljanje in merjenje učinkov nove ureditve in načrtno zbirajte pripombe uporabnikov in bližnjih stanovalcev - zbrani podatki vam bodo koristili pri izvedbi končne ureditve;
- redno obveščajte lokalno javnost o namenu preizkusa in končnih načrtih preureditve, pri tem aktivno sodelujte z mediji.

3. ODPRTJE IN PROMOCIJA PREUREJENIH POVRŠIN MED ETM 2014

Vrsta slovenskih občin se zaveda priložnosti, ki jih nudi drugačna raba prometnih površin in se že aktivno ukvarja z njihovim preurejanjem. ETM je lahko pravi trenutek za odprtje in promocijo preurejenih prostorov. Izkoristite ETM kot uveljavljen promocijski dogodek na temo mobilnosti in:

- prilagodite načrtovanje in izvedbo preureditev tako, da se aktivnosti zaključijo poleti in območje uradno odpre v okviru ETM;
- organizirajte dogodke za prebivalce na preurejenih površinah – ulični festival, dan ulice, sosedski piknik (**primer**);
- načrtno merite spremembe in dosežke, saj bodo podatki koristili pri prihodnjih projektih v vaši ali drugih občinah – npr. zberite podatke o zadovoljstvu prebivalcev s preureditvijo, o številu podpornikov med stanovalci pred in po posegu ali o številu uporabnikov po preureditvi;
- promovirajte tudi preurejene površine v zadnjih letih in načrte za prihodnja leta.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO
IN PROSTOR

